

(इंग्रजीत टंकलिखित न्यायनिर्णयाचे मराठीत भाषांतर)

ओंकार नामदेव जाधव आणि इतर

वि.

दुसरे अतिरिक्त सत्र न्यायाधीश बुलढाणा आणि इतर .

जानेवारी ४, १९९६.

[के. रामास्वामी आणि जी. बी. पटनायक. जे. जे.]

फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३ :

एस. ३४० - उपकलम १९४ आणि १९५ अंतर्गत खटल्यासाठी नोटीस जारी करणे - सत्र न्यायाधीश ३. १६१ सी. आर. पी. सी. जबाबांवर अवलंबून आहेत जे पुरावा नाहीत - तसेच निष्कर्षापर्यंत पोहोचतांना वृद्ध आणि अशक्त महिलांची शारीरिक वैशिष्ट्ये विचारात घेणे - उच्च न्यायालयात इतर गुन्ह्यांसाठी आरोपींना दोषमुक्त करण्याच्या प्रश्नावर जातांना या प्रकरणाचा नीट विचार न करणे - आयोजित - सी. आर. पी. सी. चे कलम ३४० अंतर्गत नोटीस जारी करणे - अन्यायकारक म्हणून रद्द केले.

फौजदारी अपीलिय अधिकार क्षेत्र : १९९६ चे फौजदारी अपील क्रमांक ३६.

सि. आर. एल. ए. १९९१ चा क्रमांक २० मधील मुंबई उच्च न्यायालयाच्या दिनांक १०. ०३.

१२ चा निकाल आणि आदेशावरून.

ए. के. संधी अपीलकर्त्यासाठी.

डी. एम. नारगोळकर आणि एस. एम. जाधव प्रतिवाद्यांसाठी .

न्यायालयाचा खालील आदेश देण्यात आला .

परवानगी दिली .

या प्रकरणात आम्ही आय. पी. सी. चे कलम १९४ आणि १९५ अंतर्गत खटला चालवण्यासाठी अपीलकर्त्यांना ३ डिसेंबर १९९० रोजी द्वितीय अतिरिक्त सत्र न्यायाधीश, बुलढाणा यांनी रेकॉर्डच्या कथित बनावट प्रकरणी आणि दोन महिलांविरुद्ध खोटा गुन्हा दाखल केल्याबद्दल नोटिसशी संबंधित आहेत. जमन आणि लक्ष्मी यांचे वय अनुक्रमे ६० आणि ८० वर्ष असल्याचे सांगितले. अतिरिक्त सत्र न्यायाधीशांनी सांगितले होते कि ते अशक्त आहेत. परिणामी, लातूर हसनला पकडण्यात अधिकारी कर्तव्य बजावत असतांना त्यांनी दगडफेक केली आणि पोलीस अधिकाऱ्यांना लाथा मारल्या या पोलिसांच्या आवृत्तीवर विश्वास ठेवणे कठीण आहे. त्यांच्यावर लावण्यात आलेले आरोप बाजूला ठेवतांना,

ओ. एन. जाधव वि. आय. आय. एन. डी. अतिरिक्त सत्र न्यायाधीश बुलढाणा .

अपीलकर्त्यांवर कलम १९४ आणि १९५ अंतर्गत खटला चालवण्यासाठी आय. पी. सी.

३४० अंतर्गत नोटीस बजावली .

असे दिसून येते कि १० मार्च १९९२ रोजी बाँम्बे उच्च न्यायालयाच्या नागपूर

खंडपीठाने फौजदारी अर्ज क्रमांक. २०/११ मध्ये दिलेल्या निकालात पुष्टी केल्याप्रमाणे सत्र न्यायाधीशांनी केलेले निरीक्षण कलम १६१ तपासादरम्यान नोंदवलेल्या विधानांवर आधारित आहे. मान्य आहे कि, कोणताही पुरावा नोंदवला गेला नाही. न्यायालयाने कलम १६१ विधानात जे पुरावे नाहीत त्यांच्या आधारे निष्कर्षपर्यंत पोहचू नये. जेव्हा साक्षीदारांची तपासणी केली जाते तेव्हा ते केवळ विरोधाभास किंवा वगळण्यासाठी चाचणीमध्ये वापरले जाऊ शकते. तसेच आरोपींची तपासणी होण्याआधीच त्यांची शारीरिक वैशिष्ट्ये पाहून त्याचा विरोध होऊ शकत नाही. अतिरिक्त सत्र न्यायाधीशांनी , पोलीस अधिकाऱ्यांनी हे रेकॉर्ड बनवल्याचा निष्कर्ष काढत त्यांना दोषमुक्त केले. असे दिसून येते कि, विद्वान सत्र न्यायाधीशांनी आरोपीचे शारीरिक वैशिष्ट्य पाहता तपास नोंदवतांना आपले अधिकारक्षेत्र ओलांडले आणि निष्कर्ष काढला कि पोलिसांनी हे रेकॉर्ड बनवले आहे . इतर गुन्हातील आरोपींना दोषमुक्त करण्याबाबतच्या प्रश्नावर जातांना उच्च न्यायालयानेही या प्रकरणाचा योग्य विचार केलेला नाही. या परिस्थितीत, आम्ही असे मानतो कि, सत्र न्यायाधीशांनी रेकॉर्ड बनवल्याबद्दल नोंदवलेले निष्कर्ष लक्षात घेऊन आणि हि केस खोटी आहे असे गृहीत धरून सी. आर. पी. सी. कलम ३४० अंतर्गत नोटीस जारी करणे पूर्णपणे अन्यायकारक आहे. त्यानुसार सत्र न्यायाधीशांचा हा आदेश रद्द करण्यात आला आहे .

त्यानुसार अपील करण्यास परवानगी आहे .

जी. एन.

अपील मंजूर.

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

X-X-X-X